

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	8 Kor
Félévre	4
Negyedévre	2
— Hirdetések díjszabás szerint.	

A szeretet ünnepén.

Mily különös, hogy valahányszor az isteni tevékenység hatalmas munkát végez, a természet törvényei megbomlanak, rendkívüli természeti tünetemények jelzik a csodálatos eseményt.

A tiszparanes adásakor „mennydörgések” kezdenek hallatszani és villámok csillamlani. „A Megváltó születésekor rendkívüli csillag tűnik fel az égen.

Az Údvözítő halálakor a föld megrendül, a nap elsötétedik és „a templom kárpitja közepén kettehasada”. És amikor az emberek jég-hideg szívet újra szeretetre kellett gyulasztani, a Szeretet-Istene rendkívüli csodás természeti jelenségek között árasztja mindent megújító kegyelmét.

A természet nema csendje megbomlik. Tomboló vihar és sebes szélnek zúgása tölti be a léget. Egy csodálatos erő reszketeti meg a földet és a ház, a melyben felelek apostolok egy isteni ígérlet teljesülésének reményében remegve, imádkoznak, betelik szokatlan fennnyel és tüzes nyelvek alakjában száll a szeretet Istenének végtelen kegyelme az apostolok lelkébe. És ez az ingyen adott kegyelem langra gyújtja a száunnyadó hitet, a csüggedő reményt, a kialvó szeretetet. És e pillanatban új világ tárul fel az

apostolok lelkében: a retteget a hősi bátorság, a hidegséget a szeretet melege, a meghunyázkodást a nyert hatalom ereje váltja fel. Az elnemúlt ajkák megszólalnak és a világ megrendül az apostolok szavától. „Ignem veni misceri in terram” és a szeretet tüze lángot fogott a szívekben.

Am azóta évszázadok tüntek el és az emberi szív ismét jég-hideg lett: nem akar és nem tud szeretni!

Az élet tarka mezején küzdelmesen vivjuk az önfentartás nehéz harcát és minden fáradságunk dacára sem erjük el célunkat: teljesen boldogok nem lehetünk!

Földi létünk teljéből épen az hiányzik, miért mindnyájan anyyra törekszünk: a boldogság.

Pedig, ha az emberek méltóságukra, vágyaikra, kívánságaikra még úgy elűnök is egymástól, egyben mindannyian találkoznak: boldogok lenni akarnak.

Háborgó tengerhez hasonló a földnek felszíne, melyen éltünk hajója ezer Scylla és Charibdis között hanyattlatik és a hullámzó emberiség lelki háborgását alig képes lecsendesíteni az arany halmaza, a gyemantok fénye: nyugtalan az folyton és mindenkor.

Hol van hát a szívnek békeje és nyugalma?

Hol van az öröm és megelégedés?

Hol a tiszta szeretet, a kölesönös megbecsülés?

Hol az igaz barátság, mely tudjon önfeledő lenni?

Hol a valódi humanitás, mely önérdek nélkül nyujtsa segítő jobbát szenvedő embertársának?

Hová lettek a hit és bizalom embertársaink iránt?

Hol vannak azok az igazi apostolok, akik a valódi tiszta szeretetet hirdetve letöröljék szenvedő embertársaik könnyeit, felemelik a lesújtott lelket, vigaszt csepegtessenek a szenvedések súlya alatt megtört szívekre?

Oh, eltűntek mindezek! . . .

E legszebb erényeket felváltotta a durva önzés, a színlelt barátság, a ketszínűség, a megalázkodás fellele a nagyok és hatalmasak előtt és a góg és kevelység fellele a szegényekkel és nyomorgókkal szemben.

Az „én”, mely egyedül önmagát ismeri és kivüle senki mást, lett az uralkodó az ember minden cselekedetében. Ez fojtja meg az igazságot, a hazaszeretetet, a hazafias érzést, a hűséget, a reményt.

Én! . . .

Ez az a moloch, az a bálvány, melynek

TÁRCA.

Loretói énekekből.

Szűz Mária! „titkos értelmű rózsza”!
Hiába hoznak Tehozzád virágot,
Májusi pompa millió esokorba —
Hiába lenne oltárodhoz hordva, . . .
Oknélkül hullna térdünk is porba . . .
(Ha nem hoznánk mást, mint csupán virágot)
Te nem a díszet, Te a szívet kívánod . . .

Szűz Mária! Te „igazságunk tükré”!
Szívem feléd száll, lelkem pillangói
Körülrödösnek, mint rózsát a méhek;
Ajkamról csendül igaz háláéneke . . .
Érzelmimnek szálló hirhozói . . .

Szűz Mária! „betegek gyógyítója”!
Hozzad hozom én beteg szívemet . . .
(Virágokat nem; ismered vétkeim)
Azokat régen másnak ígértem,
De a szívem az másé nem lehet:
Vedd pártfogásodba beteg szívemet! . . .
Madame Chrysanthème.

Májusi álom.

Mosolygó ég alatt,
Gyöngyvirágos réten,
Elnyomott az álom,
Elaludtam szépen.
Elaludtam szépen,
Álmodtam is szépet.
Oh hogy az álomból,
Ilyen szép álomból,
Az ember felébred.

Nefelejts-szál voltam
Kis patak vizében,
Lágyan esókoltatták
A habok a képem.
Kis angyalok jöttek,
Kis esokorba fűztek,
Kedveskedve aztán
Csokrom odaadták
A mosolygó Szűznek.

Hervadásom nem volt
A menyeyi keblen,

Édes, új élettel
Tellett meg a keblem . . .
Úgy odafonódtam,
Úgy odasimultam . . .
Boldog jelenemben
Arva szegénységnek
Tetszett csak a multam.

Ott a mennyországot
Átérteni kezdtem,
Boldog üdvösségem
Hajjain eveztem,
Szűzi szent lehellet
Verte vitorlámat . . .
Amely lesodorna
E kebelről, olyan
Vihar sose támad!

Felkúsztam a Szentszűz
Ajkaig egészen,
Mennyeyi esókjában,
Abban is volt részem.
Ajakam ajukán,
Szíve szíveinen vert . . .

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy főt szöveggel a legújanyosabb árban kaphatók Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

mindenki elsősorban áldoz, s melyért kések vagyunk a föld sarába letiporni mindent és mindenkit, ami és aki önző céljainknak útjában áll.

Az „én”-nek érvényesülése tiporja le az igaz ügyért küzdőt; az „én”-nek érvényesülése oka legtöbbször a gyűlölködő viszálkodásoknak, a véres osztályharcoknak.

Az önző „én”-nek telhetetlen vágya idézi elő a szociális mozgalmakat, hiszen a társadalmi rendet felforgatni akarókat, a társadalmi harc felidezőit rendszeresen lelketlen és aljas indító okok vezetik a gaz csinyre.

Az „én”-nek hatalmi vágya, a dicsőség és gazdagság utáni szomja az oka, hogy a világ nem tanulta meg és nem is akarja megtanulni szent Tamás gyönyörű mondatát: „Sajátlagos isteni tevékenység csak ez az egy: jót tenni és könyörölni.”

És akik a közérdek leple alatt erkölcsnemesítő akarnak lenni, azokat legtöbbször a büszke „én” irányítja, hisz’ így velük személyes bosszújukat és fekete lelkekben táplált gyűlöletüket kielégíthetik. Az „én” nem ismer hatalmat és tekintélyt; az évekig tartó harcoknak az „én” érvényesülése a szülő oka.

Ez rombolja le azon korlátokat, melyeket a hozzánk hasonló lényekkel való közös viszony elénk szab.

Ez őt ki a szívből minden nemes érzést; mert játéklabdájává szeretné tenni az egész világot, hogy kénye-kedve szerint játszodoz-zék vele.

Sajnos, de el kell ismernünk, hogy ez a szenyföld ott van a huszadik század minden alkotásán és a valódi humanitás — melyet önző korunk oly fennen hirdet, de amelyet oly kevés intézményében lehet a szó igazi értelmében feltalálni, — ma már csak pusztá szólam, frázis, mert ott lappang palástja alatt az önző „én”, mely irányít, vezet, indít minden cselekvésre.

A szív és a szívből a szeretet ma már nem az a hatalmas erő, mely reflektorként sugárkévét vetve előre, megvilágítaná a célt, a

haladás útját, legfeljebb csak pislogó mécs, melynek világa mellett csak botorkálni lehet, és a mire — miként egy írő mondja — ha rávetődik a fénye, az sivatár, kieltelenné, szomorúvá lesz.

Eltunt az emberi szívből az az önzetlen szeretet, mely acéllanál erősebben kapcsolja össze a szíveket, amely virágost kovacsolja a barátságot, amely vigaszt árasztson mindentel, ahová csak sugara elhatol.

Pedig szeretetet, barátságot keresünk. És miként a pusztá szomjas vándora, ki maga előtt látja a csalóka delibabot, — fut utána, üzi, kergeti, de elérni nem tudja: az igazi barátság, a tiszta szeretet után mi is csak futunk, de feltalálni alig tudjuk. Pedig e rövidke élet, mily sivár, mily kopár lesz, ha a tiszta, nemes, önzetlen baráti szeretet nem teszi virágos mezővé!

Felfedezésre indulunk. Nem egy új Amerikát, de igazán érző, jó barátokat keresünk, kik tudjanak akkor is szeretni, ha nem az ők érdekeiknek szekerét toljuk. És — fájdalom! — hosszas és fárasztó munka után egybünk sem marad, mint egy rakás csalódás és a keserű tapasztalatok: mert kutatásainkban, kereséseinkben egyébbel sem találkozunk, mint lépten-nyomon szívtelenséggel, kétszínűséggel, alakoskodással.

Magunk között nemtelen harcot vivünk. Fenevadként faljuk fel egymást, mert a szívből nincs egy szikrája sem annak, amit mi szeretetnek nevezünk.

És a szívnél nincs békeje, mert a szeretetlenség rémes álma párnáján vele alszik, álmából ez veri fel. Tamquam leo rugiens, mint ordító oroszlan körüljár a szívtelen embernek szeretetlensége és keresve keresi, akit elnyeljen.

Pedig nem erre van teremtve az emberi szív! „Ordinavit in me charitatem” — elrendezte énbenem a szeretetet, hogy szívem ol-társzekerénye legyen az örök Szeretetnek, kiről Cyprián írja Novatiusnak: „Ha Krisztus szeretetet, szelidséget megmondoljuk, nem bánhatunk testvéreinkkel keserűen, keményszívűen és em-

bertelenül, hanem szomorkodunk a szomorkodókkal és sírunk a sírokkal.”

Ez a krisztusi szeretet irányítson cselekvéseinkben. A mindenben önmagát kereső „én”-t váltsa föl a közérdek iránt való nemes és igaz lelkésülés. Az önkaratnak helytelen és sokszor igazságtalan megnyilvánulása belyébe lépjen az önfeláldozásnak hősiessége, az emberi jogok megbecsülése és akkor a földi élet annyi szenvedést enyhítói fogja a felebaráti szeretetnek hűsítő balsama; a keserűségek pohara az öröm és meglegedés arany serlegévé lesz, melyből valóban az igaz boldogságot fogjuk kiüríthetni. És ekkor a szegénynek, a nyomorultnak, az üldözöttnek, az igazságtalanságokban megkínzottnak szívét nem remélt boldogság és öröm járja át, mert érezni fogja, hogy van még szeretni tudó szív, van még jóság és nemesség az emberek között.

Veni Sancte Spiritus! Jöjj el Szentlélek Isten és kegyelmed hatalmas erejével irtsd a szívek mélyére az erények legszebb virágát: a tiszta szeretetet!

Estegár Gergely.

Feljegyzések.

Szemérmetlenülizgat és ész nélkül ferdit a „Magyar Szó”. Teszi ezt pedig akkor, mikor ok nélkül beleköt az országos katolikus tanügyi tanács azon küldöttségébe, mely Zichy János gróf kultuszminiszternél tisztelgett. A küldöttség nevében ugyanis Szentgyörgyi Jordán Károly apát úr üdvözölte a minisztert és a következőket mondotta: „reméljük, hogy végre le fog omlni a választó fal, amely különbséget tett a llami és felekezeti iskola között”. Ezt a mondatot kíséri nem odavaló bornirt hangú kommentárral, az ev. ref. kézbe vett zsidó toll.

Szerinte: „ez természetesen azt jelenti, hogy az állami iskolákat a katolikus iskolák képere és hasonlóságára kell átalakítani”. Pedig dehogyan azt jelenti. Ez a remény csak azt fejezi ki, hogy az állam nem fogja továbbra is a katolikus iskolákat oly mostoha elbánásban részesíteni, mint eddig tette. A katolikus iskolák ugyanis nem juthattak eddig az államszegélyhez, ha azt igénybe vették; vagy ha jutottak, akkor államivá lett az iskola. Apponyi tett ebben némileg kivetelt az újabb időben és ezt az egyenjogú elbánási módot kérte a küldöttség az új kultuszminisztertől is. Tehát itt nem lehet szó: „szemérmetlen ajánlatról”; a klerikalizmus tulkapásáról pedig még kevésbbé. Bezzeg másképp harangoz Tisza István elé, aki a dunántúli református egyházkerület tavaszi koronagyűlésén a 48. XX. t.-c. végrehajtásáról beszelve azt mondotta: „Ebben a kérdésben mi az állammal folytonos kapcsolatban kell, hogy maradjunk, hogy fejlődő igényeink fokozódó kielégítésben részesülhessenek”. No lám! Ennek az óhajnak a keretében illesztendő a Jordán Károly apát mondása is. Mi is oly polgári volnánk az állammal, mint ev. ref. atyánkfiai. És ha ők milliócska koronákat kapnak évenként az autonomia címén iskolai és egyházi szükségletekre és pedig államosítás nélkül, ehhez nekünk katolikusoknak is jogunk van.

A zsidók felett is megnehezedett az idők járása. Kezdi őket is visszaszorítani minden téren, még a szabadkőművesek is megsokalták ennek a praepotens fajnak a tolokodását. Legalább öszinte val-

*Oh, hogy az álomból,
Ilyen szép álomból
Felverik az embert.*

Martányi.

Az üstökös.

A Halley üstökös nagy pánikot okozott. Pedig — az ember élete mindig bizonytalan... Kélpész az utcára? Rád omolhatik egy rozszant ház vagy kapu. Erdőbe mégy? Megmarhat a vipera. A mezőn — veszett kutya jár és össze-visszaharapdál. Stb. stb. És mégsem törődöl — csak ilyenkor — az elmúlással?!

Az emberek nagyon könnyelműek. Ledérség, káromlás, kevélység a mai ember tartalmi lényege. És ripsz-ropsz, jön egy üstökös!... A gyáva ember remeg és Istent emleget...

„Jön az üstökös!...” S átvonaglik a világon a félelem... Most már kell Krisztus, kell a jó Mária, kell a kigúnyolt — gyónás... Istenem, csaknem kacagnunk kell ezt a fura Pál-fordulást!...

Ilyen alkalomkor — egy rövid, kis időre legalább, — meghökken a tőkepénzes is, s gondolkodva áll meg a kassza előtt, a kötvé-

nyek, váltók, értékpapírok halmaza előtt, — s a halhatatlan, az örök értékekre gondol, melyekről kicsiny korában hallott talán valamit... azokról a kincsekről, melyeket a rozszda meg nem emészt, s a tolvajok el nem lopnak... S letörül a gyönyöző homlokát, s valami édes-bánatot érez a szíve táján...

... De a veszedelem továtunt. Felderülnek az arcok: „Hogy is tudtunk megjedni az — üstököstől?” Pedig nem az üstököstől ijedtek meg, hanem a haláltól, a kárhóztól és örök szenvedésektől, melyekhez oly közel érezték magukat...

Úgy voltak, mint Schoppenhauer.

Ő úgy volt, hogy: beteg lett. Nagy beteg, s megtérést ígért, ha állapota javul. S mikor egyszerre jobban lett, kikacagta előbbi szándékát... A jellemes ember!...

Mindenkinek eljött az üstökös, akinek int a halál...

S kinek — nem int?!... Tudod biztosan, hogy nem halsz meg holnap, vagy éppen — ma?!...

Légy készen tehát, hogy az Embert fia előtt megállhass!...

Földes Zoltán.

— **A nagyenyedi oltáregylet** május 5-én, áldozó esütörtökön tartotta ez évi második műsoros estélyét. Az ünnepély Kreutzer: Ejj s a l l a s G r a n a d á b a n c. dalművének I m a részletével kezdődött, a diszkrét hangulatával kiváló darabot az Előre daloskör Simon Emil dr. szakavatott vezetése alatt hatást és tapsot kelteve adta elő. Ezután R a s s Károly gyulafehérvári főgimn. tanár lépett az előadói asztalhoz s a világirodalom klasszikusain épült gazdag tudásával, az élet melyeségeibe látó böles tekintettel s a kritikus finom tapintatával tartott szabad előadást a modern irodalmak dekadenciájáról. Előadásában kiemelte az élet és a költészet között levő különbséget, amennyiben a költészet az életnek szelbített más, s egyben rámutatott a naturalisták, veristák „költészetére”, mely az élettől semmiben sem különbözik; szeméjte, árnyékja és iszapja is épen anyyi, mint az életnek; felemelni nem tud, de lesújt, katharsis nem nyujt, de beszenyvez, megnyugtanni nem képes, de kiábrándít, kinek ekesszólással fejtette ki az ilyen költészetnek a köz- és irodalmi-erkölcsi felfogása való káros hatását, mely testi és lelki életünk degenerálásában, hitünk, aspirációink és illuzióink romlásában nyilvánul, melyek nélkül nincsen sem célokért való élet, sem hitvesi vonzalom, sem szízi fehér menyasszonyi álom. A klasszikus formájú beszéd nagy hatást tett a hallgatókra, kik szünni nem akaró tapsal jutalmazták az eszmék rokonszenves tolmácsát. A műsort kiegészítette meg dr. Ötvös Gerőné Chopin: N o c t u r n e-jének kedves interpretálásával és I n c z e d y-J o k s m a n Ödön dr. V á r a d i A t a n u c. költeményének a töle megszokott kellemes, előadói szépségekkel telt elszavalásával. Az ünnepélyt G r u b e r A-d u r miséjéből, a G l ó r i a résznek monumentális, hatalmas szép zenéje fejezte be, mellyel az Előredal oskör köitötte le hallgatóinak kedvesen várakoztatott figyelmét.

— **Templom benedikálás Vécében.** Majus elsején nagy ünnepepült Vice hitközsége. A templomát egészen kifestettek és oly széppé tették, hogy most egyházmegyénk legszebb templomai közé sorakozik. A színesek, a freskók, ezeknek ügyes csoportosítása, az oldalfalak színyvegfestésével igen jó benyomást tesznek az emberre. A Rélay és Benedek céget hirdeti a festés, mert az végezte a munkalakat. A festés 1700 koronába került, mely összegnek nagy részét D e b r e c z e n i Dénes kekesi fozszolgabíró gyűjtötte és adta sajátjából. A mai önző világban egy világi katolikusnak ennyi áldozata megérdemli, hogy neki a nyilvánosság előtt is hálaíj és tiszteletíj fejezze ki az egyház. A jó Isten fizessen meg neki! A templom kifestése tette szükségessé annak újból való benedikálását. A benedikációt László János helybeli lelkész végezte asszisztenciával, püspöki engedéllyel. Ezt követte a freskók ismertetése és a szentmise, melyet szinten ő végezett. Mise alatt két konvertitát vett fel az egyházba lelkes beszéd kíséretében, ami az ünnepek legszebb mozzanatát képezte. A konverziók Vécében különben napirenden vannak. Egy szép templom állandó konverzióknak, ez képezi az egyház legszebb díszét! 1873-ban egy katolikus volt Vécében, ma van csaknem 800. A szt. beszédet B o c h k o r Ferenc apanyagfalvi plébános tartotta mise közben az egyház isteni mivoltáról. A nagy közönségre mely benyomást tett az egész ünnep. Funkció után kedélyes ebéd következett a parochián, melyen csak egy toaszt volt, a főpásztor püspökké történt felszentelése évfordulója alkalmából. Egész nap szentgímádas volt. Este Márton Béla kolozs-

vári káplán tartott májusi ájtatosságot és a Maria virágos hónapjáról oly virágos beszédet, hogy Vice soha sem fogja elfeledni azt. Büszke is az ő szülöttjére! A hitközség tevékeny lelkiasztorának legyen elismerésül a szép ünnep és annak sikere. (B. F.)

— **A szebenmegyei róm. kath. tanító egylet** május 17-én tartja Segesvárt idei vándor és közgyűléstét következő tárgysorozattal: 1. Nyolc óraker szent mise, 2. Kéne óraker a segesvári róm. kath. el. iskola VI. osztályában tanít S e i f e r t Lajos segesvári tanító. Tárgy: a hőmör. 3. Fel-tíz óraker a „Szebenmegyei rk. tanítóegylet” vándorgyűlése. a) Elnöki megnyit. b) A tanítás megbíralása. c) Előadást tart Dr. B i l i n s z k y Lajos, a nagyszebeni rk. tanítóképző-intézet igazgatója „Az iskola szociális feladata”-ról. 4. A „Szebenmegyei rk. tanítóegylet” közgyűlése. a) A mult évi rendes közgyűléséről felvett jegyzőkönyv és az egyhm. főhatóságnak erre vonatkozó 2405—1909. sz. leiratának felolvasása. b) Jelentés az egylet 1909. évi működéséről. c) Jelentés a pénz- és könyvtárnak 1909. évi állapotáról. d) Egy választmányi tag választása (2 évre.) e) Indítványok. 5. Egy óraker társas ebéd a „Csillag” szállodában. Kéri a gyűlésen résztvenni kívánó tagokat, hogy ebbéli szándékukat a segesvári plébánia hivatallal legkésőbb f. hó 14-ig közölni szíveskedjenek. Megelőző napon: azaz május hó 16-an este 8 óraker az országos kath. népszövetség segesvári fiókja a „Csillag” szálloda nagytermében a Szebenmegyei rk. tanítóegylet segesvári tartozkodása alkalmából estélyt rendezet. követező műsorral: 1. „Esti kar” Kreutzeről, énekl. a nagyszebeni kath. tanító kar. 2. A bajusz „Arany János”-tól, szavalja S á r o s s y Szilárd. 3. „Háztündező”, kuplé, énekl. W i n d t Annus és Z e i n e r József, zongorán kíséri K m o s k ó István. 4. Szabad előadást tart „Élet és iskola” címen S z e m l é r Ferenc, székelyudvarhelyi főgimn. tanár. 5. „Azok a nagyságák” monolog, előadja S z e g e d i Helen. 6. Tenorszólo: énekl. R e s c h Rezső; nagyszebeui főtanító. 7. Szavaltat. 8. Dialog. 9. Népdaleyegylet. Lányi Ernőtől, énekl. a nagyszebeni róm. kath. tanító kara. Belepődi nincs. Adományokat a kath. sajtó eljaira köszönettel fogad a rendezőség.

— **Besztercei hír.** Szép, főlemelő ünnepepélynek voltak tanú a besztercei hívek áldozó-esütörtökön. E napon járult az első szt. áldozáshoz harminckéne gyermek, hogy ártatlan szívükbe fogadják az isteni bármányak szent testét. Örvendő haladtak a szerencsések az iskolából az Isten házába a kereszt s zászlók elővittele s harangszó mellett. Áldozás előtt rövid intő szózat tartatott, melynek végeztével hűséget esküdtek az Úr Jézusnak egész éltökre s nagy áhitattal vették magukhoz az égből szált kenyeret. Szentmise után a plébánián reggelen reszesültek. Szülök és gyermekek bizonyára maradandó emlékezetükbe vették ezen örömmünnepet.

— **Első szentáldozás Kézdivásárhelyt.** Szép és lelekemelő ünnepep volt áldozóesütörtökön a kézdivásárhelyi róm. kath. hitközségnek. Ekkor járult hat elsőszületet után hatvanöt gyermek az első szent áldozáshoz. A segédletes szentmisét R é v a i Kelemen hitoktató celebrálta. Evangelium után megható rövid beszédet intézett a gyermekekhez, melynek végén négyesével az oltárhoz járultak s tisztelettel átvették kezéből Krisztus, a világ világosságát jel-

képező, megszentelt viaszgyertyát. Egő gyertyával kezükbe tették le az apostoli hitvallást, megújították a keresztiségi fogadást és úgy járultak azután példás renddel a Communió után a szentáldozáshoz. Majd hangos szóval, rövid kis hálaadó imát végeztek. Azután a celebráns rövid beszédet intézett a szülőkhez, buzdítván őket, hogy katolikus vallásos nevelést adjanak gyermekeiknek. Mise végén Tedeum és áldás volt. Délután égőgyertyákkal kezeikben résztvettek a „Májusi ájtatosságon”, melynek végével R é v a i Kelemen szép beszéd kíséretében átadta a gyönyörű szép áldozási emlékeket.

— **A csikmindszenti oltáregyletnek** május hó 5-én kettős ünnepe volt. Ekkor tartotta havi szentgímádasát a tagok és nagy számú hívek ájtatos részvételével. Délután pedig az iskola egyik termében minden tekintetben sikerült ünnepély volt. Ezen ünnepély az igazgató megoyitó beszédével vette kezdetét, ki az oltáregyleti tagok társadalmi kötelességeiről szölet, a szentiségi Jézust állítva a tagok lelki szemei elé követendő példányképül. Ezt a tanító gondos betanításával néhány oltáregyleti leánytag éneke követte, mely után Czík Ilona kisasszony Endrődi S. „Üdvözlégy Mária” c. szép költeményét anyyi érzéssel, oly bájosan és megragadóan adta elő, hogy a jelenlevők nagy részének a meghatottság könnyei csillogtak szemekikben. D e m e s Ignác tanító megkapó vonásokban rajzolta felolvasásában az Úr Jézus diadalát szent vallásunk elterjedésében. Erre a leányok kettős hangra betanult szép éneke követezett, amely után B e d ő Ábraham csikmindszenti születésű főgimn. tanuló adta elő B i r ő F. „Föl a zászlóval!” c. lelkesült, vallásos érzellemmel teljes költeményét oly szónoki tüzzel és hűvvel, hogy az egész hallgatóságot magával ragadta. Ezt a „Győzelem az Úr Jézusban” c. dialóg követte, előadva N a g y Ilona és K e d v e s Anna egyszerű székely leányok által. Mindkét szereplő ezen kedves kis darab előadásában anyyi otthoniasságot és jártasságot árult el, mintha nem most először léptek volna a színpadra. Valósággal elbűvölték biztos és bátor fellepésükkel a szép számú hallgatóságot. A kedves ünnepélyt a leányok éneke s az igazgató köszöni és buzdító szavai zárták be. Mindenki azon érzéssel távozott, hogy ennél kedvesebb órát egyhamarjában nem töltött, bizonysgául annak, hogy egyszerű faluban is lehet a nép lelkét nemesíteni s Istenéhez felemelni, csak legyenek áldozatra kész szívek, kik a fáradságot nem sajnálják.

— **Népiünnepély.** Igen kedves népiünnepélyt tartottak e hó 8-án, vasárnap — B á c s b a n. Meleg érdeklődés kísérette az ünnepélyt, amelyen Kolozsvár és a megye előkelősége közül többen résztvettek. Az ünnepély lefolyásáról azonban a jövő számban fogunk megemlékezni.

— **A Katolikus Népszövetség** ez évi ötödik füzete az előbbiekhöz méltó becses gyakorlati tartalommal jelent meg. H a l l e r István a keresztény politika támogatását hirdeti szükségserűnek, hogy anyaszentgyházunk és katolikus közvagyonunk ellen készülődő merényleteket le tudjuk győzni. Hasznos felvilágosítókat olvashatunk benne a választási elnök jogairól és a keresztény hitelszövetkezetek alakításáról. Világos képet kapunk a budapesti egyetem szigorlati botránjáról. A burgonyatermeslés fokozásáról szól egy érdekes közlemény. Iden tanulmányos a szülök és gyermekek viszonya. Ilyenek

Dániel Imre „Diarium“=a.

(Folytatás.)

(Cont. pag. 57.) Pulchra etiam in medio hujus Ecclesiae reperitur Linea Meridionalis, accuratissime elaborata. Eadem est hujus Ecclesiae longitudo, quae latitudo, atq(ue) perfectam Crucem efformat. Patrum Carthusianor(um), qui vicinum magnum Conventum incolunt, propria est.

A prandiis publicum equor(um) cursum, qui in gratiam Sueciae Regis hic commorantis productus est, spectavi. Longissima Platea, quae ad Portam di Popoli ducit, innumerabili concurrentium hominum multitudine complebatur. E. fenestris, atque Altanis singularum Domorum, quae in longissima hac Platea reperiuntur, defluebant variorum colorum Materiae Sericeae, et peristromata aureis fimbreis decorata. Hinc inde pegmata erecta fuerant, atq(ue) sedilia collocata, quae persoluto non nisi pretio occupabantur. Ultra citroq(ue) ibant, redibantq(ue) splendidissimi Procerum Romanor(um), aliorumq(ue) currus, antequam Curso (Pag. 58.) rii equi dimmitterentur. Gubernator Urbis triumphali rheda vehebatur, quam complures Aliae ejusdem pené magnitudinis sequebantur, quae ab iis occupabantur, qui de comitatu erant Gubernatoris. Pontificii pedites, ac equestres milites per medium plateae continuo oberrabant, ne inordinatum quid contingeret. Quemadmodum continuata serie versus portam Populi lentis passibus progrediebantur currus, ita eadem serie á Porta Populi revertabantur, descendentes scilicet dextrum, revertentibus sinistram ejusdem plateae latus tenentibus. Adpropinquante dimmittendor(um) equor(um) tempore, praemissoq(ue) (In marg.: iterato) dispositi tormenti fragore, omnes currus substituerunt ad utrumq(ue) plateae latus (In marg.: duplicem) longissimum ordinem efformantes. Illico exinde per medium ita consistentium Currum, Equos Pontificius transiens, Vexilli, quod in manibus gestabat, cuspidi adixum circumferebat Materiae auro, argentoq(ue) intextae frustum, quod ad Bravium deferebat, ad quod cursuri equi adpulsuri essent. Proemio scilicet destinabatur praedictum materiae frustum illi, cujus equus primus ad Bravium perveniret, quod proemium dicitur quotannis dari á Judaeis in commutationem illius oneris sibi incumbentis, cui olim subiacebant in urbe, ut ipsimet current. Circumlato per medium plateae hujusmodi proemio, tamquam indicio dimmittendorum pauló post equor(um), clamore populi, motibusq(ue) sedilium, tumultus ingens excitatus est. Pedestres milites homines removere, debitumq(ue) cursuris (In marg.: per medium) equis spatium facere adnitebantur. Tanti cum praemitterentur apparatus (In marg.: omnisq(ue) hominu(m) conditio in plateas, et fenestras effunderetur), opinari licuisset insolitum quodpiam spectaculum, quod expectationi diuturnae respondeat, proponendum esse. Ecce quinque sonipedes á Porta Popoli, successive dimmissi, atq(ue) ad Cursum propulsi, celerrimis per medium plateam passibus fugiunt, atq(ue) ad metam pervenire festinant (In marg.: Hos ita celeriter currentes equos, ad quorum cursum omnis adplaudere hominu(m) multitudo) Praeludium crededam securitatis alterius insignioris spectaculi. Spes me feilicit. In omnem partem dilabi cum cachinno homines, currus suum iter relegere, sedilia asportari, patulas Domor(um) fenestras claudi, omnia deniq(ue) suo loco moveri cernebam. Nec cogitantem quidem adhuc (Pag. 59.) de fine tantorum apparatus(m), sed ultiora expectantem, socius de reditu ad Hospitium admonebat. Quam recte hic adplicari posset illud é fabulis Aesopis:

Parturiunt montes. Prodit ridiculus Mus!

XIV. Persoluto domi Sacrificio Missae, ad Palatium Vaticanum accessi, Callixto Marino, primario Archivi Pontificii Praefecto redditurus litteras commendatas, quibus me Nuncius Apostolicus Viennensis Romam comitari dignatus est. Suae domi non reperto, Basilicam Vaticanam intravi, illius singularis internas portas adcuratori oculo perlustraturus, quod hactenus á me fugitivo duntaxat factu(m) fuerat. Jure hanc Basilicam cunctis orbis miraculis praestantiorém dixeris, quae si centies consideretur, toties sui admirationem magis magisque, ac venerationem auget. Erit deinceps occasio, hujus Basilicae singularis partes externas, internasq(ue) minutatim describendi, atque enarrandi, quid circa quamlibet memoria dignum occurrat. A prandiis parandis litteris, quae hodierno Curso expediendae essent, omne tempus tribui.

XV. Missa in domestica Ecclesia, quae S. Pauli I-mi Eremitae festum solemniori ritu celebrabat, absoluta, sumptoq(ue) é liberalitate Patris Procuratoris Generalis jentaculo, quod singulis sacerdotibus celebrationis causa ad hanc Ecclesiam hodie concurrentibus praebitum fuit, é consuetudine scilicet in omnibus Romanis Ecclesiis observari solita, secundum quam Ecclesiae, quae festum aliquod celebrant, Presbyteros ad illas accedentes, terminato sacro, gratuito jentaculo reficere consueverunt.

(Az 57. old. folyt.) E templom közepén egy gondosan kidolgozott délkör is látható. A templom hosszúsága és szélessége egyenlő s teljes keresztalakú. A szomszédos nagy kolostorban lakó karthauzi atyáké ez az egyház.

Ebéd után a nyilvános löversenyt néztem meg, melyet az itt időző svéd király tiszteletére rendeztek. A Porta del Popolóhoz vezető hosszú úton megszámlálhatatlan néptömeg tolongott. A hosszú út mentén elhúzódo házak ablakaiból s erkélyeiről selyemszövetek s aranybojtos zászlók csüngtek. Kétfelől padokat és székeket állítottak, melyeket csak pénzért lehetett elfoglalni. Föl s alá vonultak a római főnemesek és mások fényes hintái, (58. old.) mielőtt a versenyparipákat elindították. Róma kormányzója díszhintón ült s utána kíséretének majdnem hasonló nagyságú fogatjai következtek. Az út közepén folyton cirkáltak a pápai lovasok és gyalogosok, hogy rendet tartsanak. Lassan haladtak a hintók hosszú sorban a Porta del Popolo felé s ugyanolyan sorrendben tértek is vissza; az előrehaladók a jobb oldalt, a visszatérők a baloldalt foglalták el. Mikor elközelgett a verseny ideje s két ágyulós dördült el, az út két oldalán beláthatatlan sort alkotva megállt minden kocsi. Rögtön ezután pápai lovas haladt át a megálló kocsik között zászlóval kezében. A zászló csúcscsára arannyal-ezüsttel átszőtt kelme volt tüzve, azt vitte a löverseny célpontjához. Ez volt a jutalma annak, kinek lova először ért a célhoz! Állítólag a zsidók adják évenként ezt a pályadíjat azon teher váltáságul, hogy valamikor nekik kellett versenyt futniok. A mint a pályadíjat az indítás jeléül végig vitte az út közepén, retentenes láрма keletkezett a nép kiabálása s a székek zöreje következtében. Gyalogos katonák törekedtek az útból félredlítni, s a versenylovak számára szükséges helyet biztosítani. Ekkora előkészület után, mikor minden rendű nép az utcákra s az ablakokhoz tölt, azt kellett volna hinni, hogy olyan szokatlan látványosságot mutatnak be, mely a hosszas várakozással arányban lesz. Hát ime öt lovat indítanak egymásután a Porta del Popolónál útnak s készletnek futásra. Ezek sebes vágatva száguldanak az út közepén a cél felé. Azt hittem, hogy valami következő nagyobb szerű látványosság bevezetése ez a néhány gyors paripa, melynek vágatása közben az egész sokaság tapsolt. Csalódtam. Az emberek szitkozódva észleltek, a fogatok folytatták utjukat, a székeket elvitték, az ablakokat becsukták s láttam, hogy minden a maga rendjén megy tovább. (59. old.) Miközben a következő látványosságokat lestem s nem is álmodtam a nagy készülődés végéről, kísérőm hazatérésre intett. Milyen jól illik ide az aesopusi meséből!)

Vajudnak a hegyek, s csak egy igénytelen egér jó a világra.

(Január 14-én.) Otthon megmisiszve a Vatikánba mentem, hogy Marino Callixtusnak, a pápai levelesház elüljárónak átadjam azt az ajánlólevelet, mellyel a wieni pápai követ látott el római utamra. Nem találtam őt honn s azért bementem a Szent-Péter templomba, hogy belső részleteit figyelmebben nézegetsem. Eddigél csak futólagosan láttam. A világ megannyi csodájánál csodásabbnak lehet e bazilikát nevezni s ha százszor látja is az ember, mindannyiszor csak növeli bámulatunkat s tiszteletünket. Nyilik még idővel alkalom e bazilika külső és belső részleteit aprólékosan leírni s elsorolni, hogy minden egyeshez miféle említésre érdemes dolog fűződik. Egész délután leveleket irtam, hogy a mai futárral utnak indítsam azokat.

Január 15-én. Templomunkban mondottam a misét, hol Remete Szt. Pál ünnepét fényesebben ülték. Utána a Procurator Generalis atya jóvoltából nekem is jutott abból a reggeliből, mellyel a mai nap templomunkban misézó papokat kínálták. Az a szokás t. i. minden római templomban, hogy ha valami ünnepet ülnek, az odafáradó papokat, mise után, ingyen reggelivel kínálják meg.³⁾

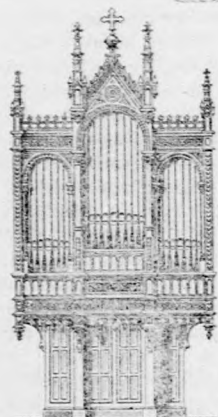
1) 1882-ig maradt meg ez a római népszokás. A Porta del Popolo obeliszkjénél kötelet feszítettek a lovások a versenyparipák elé. Adott jelre leejtették a kötelet s útnak eresztették a fellobogzózt lovakat. A Palazzo Venezia mellett fogták meg őket ismét.

2) Horatius: Ars poeticájára emlékszik Dániel: „Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.“ (V. 139.)

3) Ez a szokás ma is meg van. „Rinfresco“-t adnak ilyen alkalommal mise után a vendégpapoknak is.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bármilyen javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

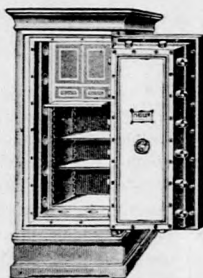
A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ...

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldeték. ■■■■ Telefon 103-71.

Alapított 1840-ben. 1890-ben állami ezüstéremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott haranggyár, ARAD, Rákóczy-utca 11-28.

Ajánlja a hangoknak előreváló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és armektaritás értékűek. p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú harang hangja egy más regibb szerkezetű 400 kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyűed, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Regi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszerelése való átalakítását. — repedt harangoknak ultraváló öntését vagy csekély felülízetés mellett való becseselését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címázatok, papi civil öltönyök előállítására.

Ézletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Ézletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöztetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek — !